

אלו הן הגולין פרק שני מכות

מסורת הש"ס

עוקבין. אורבין: מהאי גיסא ומהאי
רחוקות מגבולי הארץ (ע) שני רביעי הא
נוס רביעי הארץ: ומ"ט מיעוי דמק
וצין שסס לקדש קרוב לתקלט מיין
לדעת. צין שצרח שס לדעת קליטור
צין [שלף] צרח שס (שלף) לדעת
צין [קליטור] שלף היה יודע שהאי קולטת
פרודותה. כפרים וואריס הקטומות
לה ונקראות על שמה נתנו לכלב:
וערי מצור. כרכים גדולים שהיו
בנחלת נפתלי הדיים לר וגו': ערים
הללו. ערי מקלט: טירין קטנים.
לפי שאין מנוחות מוויין שס: ולא

לרעים גדונים. שהלכו לקצבים שם
תמיד ויהא רגל גואל הדם מאיה שם
מבצר **סליקוס**. עיר מבצר
יש כפר סמוך הנקרא אקרא סליקוס
כך קדש העיר מבצר ועיר ציננוי
סמוכה לה הנקראת על שמה: **ואם**
אין שם מים. כשנפלו בגורל צימי
יהושע ללוים הביאו להם אמות מים
אחר כך מן הנהרות הרחוקים: **ממקום**
שווקים. שימצאו מזונות לקנות:
ממקום אורולוסין. שיהו כפרים
וישבו סמוכים להם שלא יבואו
גואלי הדם מרובים על העיר בחיל:
כלי זיין. שלא יקנה גואל הדם

תרתי קדש הואי אמר רב אשי
אין עושין אותן לא מירין קמני
ואם אין שם מים מביאין להם
אוכלוסין נתמעטו אוכלוסיהן מ
לא כלי זיין ולא כלי מצודה דב
לתוכן חבלים כדי שלא תהא ר
עבד ליה מידי דתהוי ליה חיו
חיותא "אמר ר' זעירא מכאן ה
איני והא א"ר יוחנן מנין ל
וואת התורה לא קשיא הא
ממלאך המות * כי הא דרב חס
לגביה דלא הוה שתיק פומיה
חנילאי מפני מה זכה ראובן ל
ויצילהו מידם דרש רבי שמלא
הקב"ה למושה הזרח שמש לר
אוהב כסף לא ישבע כסף ומ

יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשׁ עָרִים שֶׁבָעֲבֹר הֵיוּ
וְמִי אוֹהֵב בְּהֶמוֹן לֹא תָבוֹאָה
מִי יִמְלֹל גְּבוּרוֹת ה' יִשְׁמַע כִּי
רָבִנָּן וְאוֹתִימָא רַבָּה בַּר מְרִי
בֵּיהּ רַבִּנָּן עֵינֵיהּוּ בְּרַבָּא בְּרִיהּ
לֹא תָבוֹאָה וְהֵינּוּ סָדָר א"ר יוֹסִי
סָת"ח שִׁיּוּשְׁבִין וְעוֹסְקִין בְּתוֹרָה
וְלֹא עוֹד אֵלָּא שְׁחוּטָאִין שְׁנֵא
הָאוֹהֵב לְלַמֵּד בְּהֶמוֹן לֹא תָבוֹאָה
יֹתֵר מִכוֹלֵן א"ר יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹא
בְּמַלְחָמָה שְׁעָרֵי יְרוּשָׁלַם שֶׁהָ
שְׂמַחְתִּי בְּאוֹמְרִים לִי בֵּית ה'
אוֹמְרִים מָתִי יָמוֹת זָקֵן זֶה
הַקֶּבֶה"ה ¹⁹ כִּי טוֹב יוֹם בְּחִצְרֵיךָ
שְׁלֹמָה בֶּן לֶהָקְרִיב לִפְנֵי עַל

וַתָּנוּ לָכֵלֶךְ. וּקְדָשׁ עֵיר מִקֻּלָּט הוּא וְהַכְתִּיב וְעַתָּה שְׁלֹטִין שְׁנֵאמָר אֵת בְּצֹר כַּמְדָּר וְכַתִּיב וְזֵאת עֵיר יְחִיב אֵיזֶר דְּבִי רַב פֶּקֶד אֶרֶז וְשִׁתִּיךְ יִכְלִי וְדִאֲרִי אֶזְרֹז מִיַּלְל בְּגוֹרֹת וְיִשְׁמְעִי כָל תְּשׁוּבָתְךָ וְנִשְׁמָר וְנִכְבְּדִי. וְחֹסֶר, אֵלֹהִי וְדִבְרֵי שְׁתִּיהִי הִיבִיתִי לְאַחֶרֶת וְאֵינִן מוֹרִיךְ לִיהִי הִדּוּחַ חֶסֶד תְּרִימִי מִכִּלְיִי וְזֹאת תִּלְחֵן שׁוֹשִׁיבִךְ עוֹסֵקִין כְּתוּרָה בִּדְבֵר וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה וְרִגְלֵיךְ בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם מִי גֶרֶם לְהִתֵּן

מא דמרחקי. חזרון וקדש
וההורג בסוף הגבול צריך
י. ההורג צין חזרון לשכם
מיכן: צין לדעת צין שלא

דכתיב 'גלעד קרית
מאי עקובה מדם א'
להרוג נפשות ומאי
גיסא דמרחקי ומאי
אמר אביי בשכם נמי
יזכחי איש גדודים
שכמה גו' מאי חבר
מתחברין להרוג
שמתחברין לחלוק
ותו ליכא והא כתיב
ושטים עיר אמר אביי
לדעת בין שלא לדע'
שלא לדעת אינן קולל'
הוא והכתיב¹⁴ ויתנו
דבר משה אמר אביי
שדה העיר ואת חצר
וקדש עיר מקלט הוא
הצדים צר וחמת רס'
ואדרעי ועין חצור¹⁵
עושין אותן לא שיהו
גדולים אלא עיירות
מן סליקום ואקרא דס'

ולא כרכין גדולים אל
מים ואין מושיבין אור
זיפין עליהן נתמעטו ד
רבי נחמיה וחכמים
גואל הדם מצויה ש
אנא תתלמיד שגלד
לא ישנה אדם ^ע לתלמ
ברי תורה שהן קול
עידנא דעסקי בה הא
הוה יתיב וגרים בבי
ירסא סליק וייתיב אא
ונות בהצלה תחלה כ
מאי דכתיב ^י אז יבדיי
תחים איכא דאמרי א'
אוהב בהמון לא תבוא
קולטות עד שלא נב
י נאה ללמד בהמון
תהלתו למי נאה (ל)
ר מי אוהב בהמון ל
יבה (סימן) אשי ללמו
' חנינא מאי דכתיב
ד בבד ולא עוד אלא
ד ואשר חטאנו ואינ
היינו דאמר ^ע רבי ה
מאי דכתיב ^י עומדור
עוסקים בתורה וא'
נגלך אמר דוד לפני
נבא שלמה בנו ויכי
ממאלף טוב לי יום
בי המזבח: ומכוונות

ד שִׁמְחָתִי בְּאִמְרִים לִי בֵּית יי נֶלֶךְ;
ר בִּאֱהֻלֵּי רָשָׁע; תְּהִלִּים פֶּד יֵא

מבצר הצידים צר וחמת רקת וכ
מדי דתיהו ליה חיותא. א"ר זיר
תורה. ופרקינן קולטין ממלאך
ה' אוהב כסף לא 'שבע כסף ה'
זו למי נאה למלל גבורות ה'
תורין חסר מן הראשון. ואלו הן.
צריך למימר לון חדא מכילא אנ
דר. רבינא וכל (האומר)
רדלינן במלחמה השמי יר

שם זיין ויהרוג שאס יביא כלי זיין ממקומו וריגשו 13: וכלי מזודה.
אף בהם הורגין חיות: מאי קרא. דמתקנין להו לרועמין דבר שזריצין
לו: לסלמדי שאינו הגון. שלא יביאוו עונותיו לדי הריגה בשוגג
ויגלה דאמר' לקמן (עמוד 3) שאינו מזוי אלא ברשעים: לימנח

באלה תחלה. שפתח הכתוב בזה
 צערי מקלט תחלה: הורה שמש
 לרואים. להצניח להם חיות כגון הכן
 מיני דלעיל: הורחם שמש לרואים.
 בהצלה זו ויפה עשית: ללמד
 בהמון. לדרוש צדיקים: שלל הצואה
 שלו. שבקי במקרה במשנה ובהכלות
 ובאגדות: ורצנ ויפיתמא רב מרי
 אמרי מי אוהב בהמון וגו' האוהב פ"ח
 לו הצואה. התורה מחזרת עליו ועל
 זרעו כדאמרין בעלמא (שם דף
 ג:) האי מאן דרחיס רצנ הוינ
 ליה צנין רצנ: ויהבו רצנ עינייהו
 בצרה. שהיה אוהב תלמידי חכמים
 ביותר והיו לו צנים ת"ח: רב אשי
 אמר כו'. דברצ אשי * גרסי' ללמוד
 דברצינא גרסי' ללמד: ללמוד בהמון.
 עם חכמים רבים: נואלו שרי לווען
 (ג) נשאו שרי נוא. אלמא הנואל נשא
 לחטוא: ללמד בהמון. מרבה תלמידים:
 לו הצואה. לפי שעל דיהם ירבה
 הפלפול ונותן לב לתוך קושיותיהם:
 בעשירי. שבציל שערין: מאלף
 עולות כו'. מקרא כתוב אלף עולות
 יעלה שלמה וגו' (מלכים א' א):
 מקלט

עִירוֹת בִּינוּנוֹת^א וְאֵין מוֹשִׁיבִין אוֹתָן אֶלָּא בִּמְקוֹם מִים
אֶלָּא בִּמְקוֹם שְׁוּוקִים וְאֵין מוֹשִׁיבִין אוֹתָן אֶלָּא בִּמְקוֹם
יֵהוּן מְבִיאִין לָהֶם כֹּהֲנִים לִוִּים וְיִשְׂרָאֵלִים וְאֵין מוֹכְרִין בֵּהֶן
תִּירִין וְשׁוּין שְׁאֵין פּוֹרְסִין בְּתוֹכָן מַצּוּדוֹת וְאֵין מִפְשִׁילִין
א"ר יִצְחָק מֵאֵי קָרָא^ז וְגַם אֶל אַחַת מִן הָעָרִים הָאֵל וְחִי
שְׁאִינוּ הָגוֹן א"ר יוֹחָנָן יִהְרֵב שְׁגָלָה מְגַלֵּין יֵשִׁיבֻתוֹ עִמּוֹ
שְׁנָאמֵר^ח אֵת כֶּצֶר כְּמִדְבָּר גּוֹ' [וְכָתִיב בְּתִרְיָה]
כְּעִידָנָא דְלֵא עֲסִיק בָּהּ וְאֵי בְעִית אֵימָא מֵאֵי קוֹלְמִין
בִּלְוֵא הוּא קֵא יִכּוֹל שְׁלִיחָא [דְּמִלֵּאכָא דְּמוֹתָא] לְמִיקְרַב
אֵי דְּבִי רַב פִּקֵּעַ אֲרֻזָּא וְשִׁתִּיק וִיכִיל לִיָּה א"ר תַּנְחוּם בְּר
נִי שְׁהוּא פִתַּח בְּהַצֵּלָה תַחֲלָה שְׁנָאמֵר^י וְיִשְׁמַע רֵאבוּן
מִשְׁהָ שְׁלֹשׁ עָרִים כְּעֵבֶר הִירְדָן מִזְרַחָה [שְׁמִשׁ] אִמְרֵ לֹ
הִזְרַחַת שְׁמִשׁ לְרִצְצִים דְּרֵשׁ רַבִּי סִימְאֵי מֵאֵי דְּכָתִיב
אוֹהֵב כֶּסֶף לֹא יִשְׁבַּע כֶּסֶף זֶה מִשְׁהָ רַבִּינוּ שְׁהִיָּה יוֹדַע
יֵשׁ שְׁלֹשׁ בָּאֲרָץ כְּנָעַן וְאִמְרֵ מַצּוּהָ שְׁבִאָה לְיָדִי אִקְיִימְנָה
שְׁכָל תְּבוּאָה שְׁלוֹ וְהִיָּינוּ^כ דֵּא"ר אֲלֵעִזֵּר מֵאֵי דְּכָתִיב
[לְמַלְלִ] גְּבוּרוֹת ה' מִי שִׁיכּוֹל לְהַשְׁמִיעַ כָּל תַּהֲלָתוֹ
תְּבוּאָה כָּל הָאוֹהֵב^כ [לְמַלְמֵד] בְּהַמּוֹן לֹ תְבוּאָה יִהְיֹו
רַבִּינָא [לְמַד] רַב אֲשִׁי אִמְרֵ כָּל הָאוֹהֵב לְלַמּוֹד בְּהַמּוֹן
חֶרֶב אֶל הַבָּדִים וְנוֹאֲלוּ חֶרֶב עַל צִוְּאֵי שְׁוֹנָאִיהֶם שֶׁל
מִטְפָּשִׁין כְּתִיב הֵכָא וְנוֹאֲלוּ וְכָתִיב הֵתָם^ל אֲשֶׁר נֹאֲלָנוּ
יֵת אֵימָא מִהֵכָא^מ נֹאֲלוּ שְׂרִי צִוְּעֵן רַבִּינָא אִמְרֵ כָּל
תּוֹרָה לְמַדְתִּי מִרְבּוּתִי וּמַחֲבִירִי יוֹתֵר מֵהֶם וּמִתְלַמְּדִי
הָיוּ רְגִלִּינוּ בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם מִי גֵרָם לְרַגְלִינוּ שִׁיעֲמָדוּ
יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי מֵאֵי דְּכָתִיב^נ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד
מִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רַב־שׁ"ע שְׁמַעְתִּי בְּנֵי אָדָם שְׁהִיוּ
הָ בֵית הַבְּחִירָה וְנַעֲלָה לְרַגְלִי וְשִׁמַּחְתִּי^ס אִמְרֵ לֹ
דְּשִׁאתָה עוֹסֵק בְּתוֹרָה לִפְנֵי מֵאֲלָף עוֹלוֹת שְׁעָתִיד
לָהֶם דְּרָכִים וְכו': תֵּנִיא^פ ר' אֲלֵעִזֵּר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר

א"ר אלעזר שהיו עוקבים להרוג נפשות. ובשכם נמי שכיחי צחנים שנאמר דרך
 שויתו מתחברים גורדים להרוג חבובות תנינן על הגרנות בחילוק תורמם. ואמאי א"ר
 לדת ולדת לדת והאי דכתיב ועלתם תורמם אוהבים ושמים עין קולטות לא
 [גזר] וקדש ואדריע. ושנינן תרתי קדש הוו. ואין עושין כערי מקלט דברים שגורו
 יכין שלא ישנה אלה תלמיד שנה הגון. א"ר יוחנן קרי ולא מלגלי מלגלי שיבתו ער
 בעצת דעסך בן כרוב סחאד יהוה יניח ידיו בך ואלה הוו כיל שילוח א"ר
 סיבול השמימי לא תחלת. (ב) בריה בריה קעיינה בריה בריה דבא: (ד) ויחסי
 ואורן. ואורן. ותומים. ושמן המשהח. ורות קעיינה. אמר אביי תני גרין
 נאכים: בן אש אמר כל תבואה ללמוד בהמך (לא) [גלן] תבואה. כריי יוסי בר חני
 [הבן] ללמוד בהמך (לא) [גלן] תבואה. והיינו דאמר בריה הרבה תורה למית מרבותיו
 שהיו מצויים בכלה. וכן אמר הקב"ה לידו טוב לך ימי שאתה מתעס

עין משפט
גר מצוה

מג א מיי פ"ח מהל' רוצח הל' וט הל' י סמח עשין עז: מד ב ג מיי' שם הלכה ח הל' שס: מה ד מיי' שם פ"ו הל' א סמח עשין עז: מז ה מיי' פ"ד מהל' ת"ח הלכה א סמח עשין יב טוש"ע י"ד סימן רמז ק"ו: מז ו מיי' פ"ח מהל' רוצח הלכה א סמח עשין עז: ז [מיי' שם פ"ח הל' ג]

גליון הש"ס

גמ' כי הא דרב חסדא.
 עיין שבת דף ל ע"ב:
 רש"י ד"ה רב אשי וכו'.
 גרס' ללמוד. ראה למדן
 דלמה הקדים ראשון דברי
 רב אשי לדריצינא הא רבינא
 קשיש מיינה לזה כמב רש"י
 דדברי רב אשי ללמוד
 ודריצינא ללמד מש"ה נקט
 כסדר ללמוד ואח"כ ללמד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר אביי הללו.
נ"ב פירוש הני שש:
(ב) רש"י ד"ה נואלו שרי
נוען נשאו. נ"ב נשאו
פרש"י נתעו:

מוסף רע"י

וּחִבְרוֹן עִיר מְקוֹשֶׁט
 הָיָא. דְּכַמְנֵי בִּשְׁמֵט (כ)
 וְלִפְנֵי אֶהָרָן קִינָה
 וְנָתַן מֵה עִיר מְקוֹשֶׁט
 כִּי חֲצוֹן אֵב
 (וְרַבִּינִי בִּבְי. קַבֵּב.)
 פְּרוּדוֹת. כְּפִירֵי וְזִמֹּת
 קִנְיַן לְהַעֲרִיר מֵוֶה
 (שְׁמ.) עִירִים הִלְלוּ.
 הִימָנְתָּ לְנִיִּים
 (וְרַבִּינִי בִּבְי. קַבֵּב.)
 אֵל טִירָן קִנְיָנִי.
 שָׁחַן עִיר מְקוֹשֶׁט
 שִׁיחָה שֶׁ שִׁיחָה לְנִיִּים
 וְלִפְנֵי אֶהָרָן קִינָה
 בְּרִיכִים גְּדוּלִים. לְפִי
 מִתְקַלְקֵן שֶׁ
 מִקְמוֹת מְקוֹרֵה וְחֶהָרָן
 אֵלֶּה מִנֵּה שֶׁ
 אִזְכָּרְתָּ כִּי הִרְוֵה
 עִירוֹת. אֵלֶּה
 בְּיִרְיֹוֹת. אֵלֶּה
 (שְׁמ.) אֲרֻבָּה כֶּסֶף
 שִׁיבַע כֶּסֶף. קִינָה
 לֵאמֹר מִן (קִינָה)
 שֶׁ שִׁכְרוֹל לְהַשְׁמִיעַ
 תִּפְסַח. וְכֵן מִן שִׁכְרוֹל
 נִשְׁמַח. אֵלֶּה לְפִי
 נִשְׁמַח. אֵלֶּה לְפִי
 (מִנֵּה) אֵלֶּה
 (יח.) אֵלֶּה
 מִתְרַגְּמֵן לְהִיטְסָנָה
 (וְתַנִּינִי) שְׁחֹרְטָא. לְמִי
 חֲלָטִי בִּי מִתְּחִלָּה
 כִּי יוֹם חֲצִירָךְ. לְמִי
 כִּי אֶחָד מִן שִׁיחָה
 שֶׁחֲתָה מִתְּחִלָּה
 מִתְּחִלָּה מִתְּחִלָּה
 כִּי מִתְּחִלָּה מִתְּחִלָּה
 דְּכַמְנֵי (מ"א ג) אֵלֶּה
 עוֹלָה עִינָה שְׁמֵלָה
 (שְׁמ.)

רבינו חננאל

שנאמר גלעד קרית
פועלי און עקובה מדם.
נצחו שממה. חבר הכנים
שע שרי מקלט קולטות
לדעת. חברון היתה עיר
להיות רגלו של גואל
איני שרב גולה והאמר
למחקר גביה דלא הוא
הוא לה' (במנון מ)
(ויק' ח) דברים היה הבית
עצמו. היך בר נש
דאמר חרב (על) [אל]
ברי יותם חרב ומתלמדי
בתורה בתצור. מאלף

(א) מלות דמלאכא דמותא לימא צגמ' בכל הדפו"י: (ב) להלל. כך היא ג"כ גי' הערוך ערך אהובה: (ג) חולי חסר כאן וי"ל כמ"ש צגמ' ורצנן כו': (ד) כ"ה הגירסא ג"כ צע"י: